

Instanța de fond: Judecătoria Drochia (sediul Rîșcani)
Judecător: Mihail Chilari
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți
Judecători: A.Corcenco, A.Ciobanu, D.Stănilă

Î N C H E I E R E

16 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

Având în componență sa:

Președintele ședinței,

Judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Nicolae Craiu și Dumitru Visternicean

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Vasilachi Alexandru și Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Vasilachi Alexandru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale și Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,
împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 18 ianuarie 2018,

c o n s t a t ă :

La 04 august 2016, reclamantul Vasilachi Alexandru a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal Rîșcani privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Pe parcursul examinării cauzei, la 02 noiembrie 2016, Vasilachi Alexandru a depus o cerere suplimentară, concretizându-și cererile participante la proces, adică prin cererea nouă reclamantul și-a întreprins pretențiile împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale și Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

În motivarea cererilor de chemare în judecată, Vasilachi Alexandru a indicat că, în luna aprilie 2016 a fost bănuit că ar fi sustras un covor și o tumbă, iar din considerentul că, rezulta o bănuială rezonabilă că bunurile sustrase se aflau în gospodăria sa, la 21 aprilie 2016, procurorul în Procuratura Rîșcani, Victor Rauh a înaintat Judecătoria Rîșcani un demers privind autorizarea efectuării percheziției la domiciliu său, iar la aceeași dată – 21 aprilie 2016,

judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Rîșcani a admis demersul vizat și autorizat efectuarea percheziției în cadrul gospodăriei sale.

A mai indicat că, la 06 mai 2016, în baza ordonanței și a încheierii judecătorului de instrucție, la domiciliul său în scopul depistării și ridicării bunurilor de care ar fi fost bănuit că le-ar fi sustras a fost efectuată percheziția, însă fără careva rezultat.

Din considerentul că, a considerat autorizarea efectuării percheziției ilegală și nelegitimă, la 11 mai 2016 a depus recurs împotriva încheierii judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Rîșcani din 21 aprilie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc contestat, cu restabilirea sa în drepturi.

Menționează că, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 iulie 2016, a fost admis recursul său, casată încheierea Judecătoriei Rîșcani din 21 aprilie 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care demersul cu privire la autorizarea efectuării percheziției din 21 aprilie 2016, înaintat de către procurorul în Procuratura Rîșcani, Victor Rauh a fost respins ca fiind nefondat, fiind dispusă declararea nulă a procesului – verbal de percheziție din 06 mai 2016, prin care a fost efectuată percheziția la domiciliul său.

Astfel, susține reclamantul că, în urma acțiunilor ilicite și neîntemeiate intentate de către organele de urmărire penală, a fost supus unor serii întregi de suferințe psihice și fizice, care evident i-au agravat starea sănătății, or, prin acțiunile enunțate, dânsul a fost înjosit în fața lucrătorilor din raion și ponegrit în fața vecinilor care au aflat despre bănuiala că ar fi sustras careva bunuri. De asemenea, i s-a ponegrit și imaginea feciorului, care activează în organele de poliție, motiv pentru care a depus prezenta cerere de chemare în judecată.

Solicită reclamantul Vasilachi Alexandru, încasarea din contul statului în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei (vol.I,f.d.1,20-21).

Prin hotărârea Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani) din 18 octombrie 2017, cererea de chemare în judecată înaintată de Vasilachi Alexandru a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a conchis că pentru ca acțiunea să fie admisă urmează ca aceasta să întrunească anumite condiții, stipulate expres la art. 6 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998. Or, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului (vol.I,f.d.133).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 07 noiembrie 2017 Vasilachi Alexandru a declarat apel nemotivat, iar la 29 noiembrie 2017 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate și emiterea unei hotărâri noi, prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral (vol.I,f.d.f.d.140,159).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 18 ianuarie 2018, a fost admis apelul declarat de către Vasilachi Alexandru, casată hotărârea Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani) din 18 octombrie 2017 și pronunțată o hotărâre nouă, prin care cererea de chemare în judecată depusă de către Vasilachi Alexandru a fost

admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Vasilachi Alexandru a prejudiciului moral în sumă de 5000 lei (vol.I,f.d.187).

La adoptarea unei asemenea soluții, instanța de apel cu referire la dispozițiile art. 1422, 1423 Cod civil, art. 3 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, a reținut că prima instanță nu a calificat corect din punct de vedere juridic acțiunea cu care a fost investită, or, la caz drepturile fundamentale garantate de Constituția Republicii Moldova a lui Vasilachi Alexandru au fost încălcate și în cazul dat sunt aplicabile prevederile art. 3, 6, 10 și 11 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, art. art. 1398, 1404, 1422, 1423 Cod civil.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei enunțate, la 15 martie 2018 și respectiv la 29 martie 2018, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, au contestat-o cu recursuri separate, solicitând admiterea acestora, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 18 ianuarie 2018, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani) din 18 octombrie 2017.

În susținerea recursurilor s-a indicat că, la examinarea pricinii instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii.

La fel s-a indicat că, la caz, decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată și care urmează a fi casată, pe motiv că nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată și s-a interpretat în mod eronat legea.

În acest sens, se invocă că, prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 nu sunt aplicabile acțiunii înaintate. Or, pentru ca acțiunea să fie admisă urmează ca aceasta să întrunească anumite condiții, stipulate expres la art. 6 a Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, condiții ce nu se atestă la caz. Totodată, s-a indicat că, poziția instanței de apel este eronată, deoarece prin prisma art. 3 alin. (1) a Legii nr. 1545-XIII, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

Plus la aceasta, recurenții au indicat că instanța de apel incorect a constatat existența unei fapte ilicite a organului de urmărire penală, care ar determina nașterea obligației statului de a repara prejudiciul, or, la caz nu există un act judecătorec (sentință de achitare sau a unei ordonanțe a procurorului de scoatere de sub urmărire penală a intimatului – reclamant) prin care să fi fost constatat caracterul ilicit al acțiunilor organului de urmărire penală.

Consideră că instanța de apel neîntemeiat a dispus încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova a sumei de 5000 lei.

În rezultat, instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înfăptuire a actului de justiție, a examinat superficial

circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând o hotărâre neîntemeiată de admitere parțială a acțiunii, astfel fiindu-i încălcat în mod direct dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei, pe când prima instanță a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii (vol.II,f.d.f.d.1-3,7-10).

La 15 martie 2017, manifestând dezacord față de decizia instanței de apel, Vasilachi Alexandru a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, modificarea deciziei instanței de apel în sensul majorării mărimii compensației pentru prejudiciu moral de la suma de 5000 lei până la suma de 100 000 lei.

În motivarea recursului a indicat că, la stabilirea prejudiciului moral dispus spre încasare din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, instanța de apel nu ținut cont de natura dreptului lezat, de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, de statutul social al persoanei și de faptul că i-au fost încălcate drepturile constituționale, ce au dus atingere demnității umane, fiind supus unor acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești, motiv pentru care consideră că suma de 100 000 lei solicitată prin cererea de chemare în judecată este reală și rezonabilă în măsură de a atenua suferințele psihice cauzate dânsului, care a avut de suferit unele frustrări, incertitudini și neliniști pe tot parcursul acestei perioade (vol.II,f.d.5).

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că pricina urmează să fie ridicată de la examinare în ordine de recurs și remisă instanței de apel pentru emiterea unei decizii suplimentare.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

Astfel, după cum urmează din cererea de chemare în judecată, din cererea de chemare în judecată suplimentară, precum și din susținerile verbale ale reprezentantului reclamantului – intimat Vasilachi Alexandru -- avocatul Ion Rățoi, reclamantul a solicitat încasarea din contul statului în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei (vol.I,f.d.1;20-21;132,verso).

La fel, s-a constatat că, prin hotărârea Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani) din 18 octombrie 2017, cererea de chemare în judecată înaintată de Vasilachi Alexandru a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (vol.I,f.d.133).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 07 noiembrie 2017 Vasilachi Alexandru a declarat apel nemotivat, iar la 29 noiembrie 2017 apel motivat împotriva aceleși hotărâri, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești să fie admisă în sensul declarat (vol.I,f.d.f.d.140,159).

Instanța de apel, prin decizia sa din 18 ianuarie 2018, a admis apelul declarat de către Vasilachi Alexandru, a casat hotărârea Judecătoriei Drochia (sediul Rîșcani) din 18 octombrie 2017 și a pronunțat o hotărâre nouă, prin care cererea de chemare în judecată depusă de către Vasilachi Alexandru a fost

admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Vasilachi Alexandru a prejudiciului moral în sumă de 5000 lei (vol.I,f.d.187).

Prin urmare, pe marginea respingerii pretențiilor instanța de apel a omis să se expună în dispozitiv, deși această solicitare a constituit obiect al dezbaterilor judiciare, or, la caz s-a dispus încasarea unei sume mai mici decât ceea ce s-a solicitat de către reclamant.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a ridica pricina de la examinare în ordine de recurs cu remiterea cauzei la Curtea de Apel Bălți pentru emiterea unei decizii suplimentare, or, potrivit art. 250 alin. (1) lit. a) CPC, instanța care a pronunțat hotărârea emite, din oficiu sau la cererea participanților la proces, o hotărâre suplimentară dacă nu s-a pronunțat asupra unei pretenții formulate de către părți.

În conformitate cu art. 250 alin. (1) lit. a) și art. art. 269-270 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Vasilachi Alexandru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Procuraturii Generale și Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, se ridică de la examinare în ordine de recurs și se remite Curții de Apel Bălți pentru emiterea unei decizii suplimentare.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Nicolae Craiu

Dumitru Visternicean